

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

KRONPRINSESSEGADE 2
1306 KØBENHAVN K
TLE: 33 96 97 98
FAX: 33 36 97 50

DATO: 14. november 2013
SAGSNR.: 2013 - 3471
ID NR.: 263031

ajj@ask.dk + pkh@ask.dk

Høring - over udkast til lovforslag om lov om erstatning mv. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Ved e-mail af 04-11-2013 har Arbejdsskadestyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet kan ud fra en retssikkerhedsmæssig vurdering tilslutte sig, at der indføres en erstatningsordning som skitseret, og har ikke i øvrigt bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Ankestyrelsen har følgende bemærkninger til forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion:

1. Ordvalget "sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion" jf. lovforslagets §§ 1 og 2, kan forveksles med den medicinske diagnose delayed PTSD (forsinket PTSD). Lovteksten kunne eventuelt kommenteres i bemærkningerne så en eventuel forveksling kunne undgås, hvis den ikke er tilsigtet.
2. "Rejsetiden til og fra opgaveområdet" jf. lovforslagets § 1, stk. 3. Er dækningsområdet tænkt at skulle omfatte afrejse og hjemrejse fra Danmark eller tænkes der alene på rejser i nærområdet? Det vil med fordel kunne præciseres hvornår rejsetiden begynder. Er det fra den udsendtes afgang fra eget hjem, fra kasernen, fra lufthavnen eller?
3. Det fremgår af lovforslaget og bemærkningerne hertil, at Arbejdsskadestyrelsen på visse betingelser skal kunne anerkende en sag om sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion efter særloven, når sygdommen ikke kan anerkendes efter lov om arbejdsskadesikring (§ 2). I lovforslagets § 3, stk. 1, og 2, § 4, stk. 1 og 3, § 5 og § 6, stk.1-3, er der også henvist til lov om arbejdsskadesikring (eller arbejdsskadesikringsloven). Det samme gælder i de almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser. Det bør efter Ankestyrelsens opfattelse præciseres, om særloven - der alene henviser til lov om arbejdsskadesikring - udelukkende gælder for sager om sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, anmeldt fra den 1. januar 2005 (omfattet af lov om arbejdsskadesikring), eller om særloven også gælder sager om sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, anmeldt før 1. januar 2005 (omfattet af de tidligere love). Spørgsmålet om lovvalg kan have

18. november 2013

J.nr. 2013-0017-46086
Cpr.nr.

Ankestyrelsen
Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K

Tel +45 3341 1200
Fax +45 3341 1400
ast@ast.dk
www.ast.dk
EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Personfølsomme
oplysninger kan kun
fremsendes elektronisk til
sikkermail@ast.dk

betydning for paragrafhenvisningerne i lovforslaget (jf. ovenfor) i de almindelige bemærkninger og i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser. Dette gælder bl.a. og især bemærkningerne til § 4, stk. 2 (hvorefter krav efter særloven ikke forældes). Det er anført, at denne regel betyder, at Arbejdsskadestyrelsen kan behandle sager, der ikke tidligere har været anmeldt eller som har været anmeldt for sent. Det gælder også bemærkningerne til § 4, stk. 3 (hvorefter Arbejdsskadestyrelsen kan behandle sager, der er omfattet af § 1, efter særloven, uanset fristen i § 41 i arbejdsskadesikringsloven). Det er her anført, at dette betyder, at også sager, hvor der er truffet afgørelse om, at en sag ikke kan anerkendes efter loven mere end 5 år forud for en anmodning om genoptagelse, kan behandles, og at dette medfører, at også sager, som tidligere er afvist med henvisning til § 36 eller 41, kan behandles efter særloven.

4. Den personkreds, som skal være omfattet af loven, er opregnet i bemærkningerne til § 1. Det fremgår imidlertid ikke, om ansatte under andre myndighedsområder end Forsvarsministeriets eller personer, som har været udlånt til forsvaret, vil være omfattet. Vil f.eks. ansatte under Justitsministeriets område (f, eks. politifolk) eller ansatte under Udenrigsministeriets område også være omfattet, hvis de ikke har været udlånt til forsvaret.
5. Efter lovforslagets § 4, stk. 2, forældes krav efter særloven ikke. Efter stk. 3 kan Arbejdsskadestyrelsen uanset fristen i § 41 i arbejdsskadesikringsloven behandle sager, der er omfattet af § 1, efter særloven. Efter § 41, stk. 1, kan enhver afgørelse om, at en skade ikke er omfattet af loven, genoptages inden for en frist på 5 år fra afgørelsen. Dette gælder tillige for sager, som er afvist på grund af for sen anmeldelse. Har Arbejdsskadestyrelsen meddelt, at en anmeldt sygdom ikke hører under loven, og optages sygdommen senere på fortegnelsen nævnt i § 7, stk. 1, nr. 1, kan sagen genoptages, selv om der er forløbet mere end 5 år fra Arbejdsskadestyrelsens afgørelse. Som nævnt ovenfor er det i bemærkningerne til § 4, stk. 2, anført, at denne regel (der svarer til reglerne om forældelse af krav på godtgørelse og erstatning i anledning af en erhvervssygdom, jf. § 3, stk. 4, i forældelsesloven) betyder, at Arbejdsskadestyrelsen kan behandle sager, der ikke tidligere har været anmeldt eller som har været anmeldt for sent. Efter lovforslagets § 8, stk. 1, har loven virkning både for sager om erstatning til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, der tidligere er behandlet i Arbejdsskadestyrelsen, og for nye sager. Efter lovforslagets § 8, stk. 2, kan – efter anmodning fra veteranen eller dennes efterladte – en sag, der tidligere er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen, men ikke realitetsbehandlet, behandles efter særloven, uanset at betingelserne i § 2, stk. 1, nr. 1 (sagen er anmeldt, men kan ikke anerkendes som en erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring) og nr. 2 (begrundelsen for afslag på anerkendelse er alene, at der mangler

dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastning og sygdomsdebut), ikke er opfyldt. I bemærkningerne til § 8, stk. 2, anføres, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslaget til § 4, stk. 2, hvorefter der ikke gælder anmeldelsesfrister og forældelsesfrister for krav efter særloven. Ankestyrelsen bemærker, at § 4, stk. 2, efter sin ordlyd alene vedrører spørgsmålet om forældelse af krav efter loven og ikke (tillige) spørgsmålet om anmeldelsesfrist, og at det er forskellige retlige forhold, der reguleres af reglerne om forældelse og anmeldelsesfrist. Dette gælder, uanset at muligheden for dispensation fra anmeldelsesfristen fra 1. juli 2007 er større end før denne dato. Dispensation forudsætter således nu kun, at der er sket en arbejdsskade, at der er overvejende sandsynlighed for en sammenhæng mellem tilskadekomnes aktuelle gener og den anmeldte skade, og at der er ret til godtgørelse eller erstatning. Ankestyrelsen foreslår derfor, at det udtrykkeligt anføres i loven, at der ikke gælder nogen anmeldelsesfrist i sager, der er omfattet af særloven. Ankestyrelsen bemærker i øvrigt, at det er forældelseslovens lange forældelsesfrist på 30 år for krav i anledning af personskade, der ikke gælder for fordringer på erstatning og godtgørelse i anledning af en erhvervssygdom, jf. § 7 i lov om arbejdsskadesikring. Den korte frist på 5 år efter arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 3, må derimod fortsat gælde, medmindre ovenstående henvisning til § 36 ikke bare er en henvisning til denne bestemmelses stk. 1, om en frist på 1 år for den skadelidte eller dennes efterladte til at rejse krav om erstatning (anmelde), men også til stk. 3 om den korte forældelsesfrist på 5 år, eller medmindre § 4, stk. 2, skal forstås således, at heller ikke den korte forældelsesfrist gælder.

6. I henhold til § 6, stk. 2 bortfalder erstatning m.v. efter særloven, hvis der er tilkendt eller tilkendes erstatning m.v. efter arbejdsskadesikringsloven. Tænkes der på tilfælde, hvor en veteran har fået anerkendt sin psykiske sygdom efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget og derefter blevet tilkendt mén f.eks. for en uspecificeret belastningsreaktion? I så fald risikerer man at udelukke veteranen for yderligere erstatning, hvis der grundlag for at tilkende mén for posttraumatisk belastningsreaktion efter mén tabellens punkt J.1., hvor godtgørelsen ligger fra 10 til 35 procent. Bør der ikke i stedet fradrages for tidligere udbetalt godtgørelse som følge af samme udsættelse? Som ordlyden af stk. 2 fremstår, er det desuden ikke præciseret, at der er tale om erstatninger som følge af samme udsættelse.
7. Det anbefales, at § 8, stk. 2, præciseres eller i det mindste uddybes i bemærkningerne med hensyn til omfanget af, hvad der ikke kan realitetsbehandles.

8. I relation til punkt 3 i de almindelige bemærkninger skal Ankestyrelsen bemærke, at særligt de 2 sidste afsnit kunne vinde ved en præcisering: Er det tanken, at skadelidtes egne oplysninger om debut af symptomer ikke kan tillægges vægt, medmindre de understøttes af lægelig dokumentation. Dette kan tolkes som skøn under regel. Forholdet er vel nærmest, at der efter retstilstanden stilles strenge beviskrav for dokumentation for sygdomsdebut. Afsnittet beskriver desuden alene gældende ret før 1. juli 2013 for PTSD optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme, men nævner ikke hvornår PTSD kan forelægges for Erhvervssygdomsudvalget, som det er beskrevet i Arbejdsskadestyrelsens vejledning om erhvervssygdomme. Det kunne overvejes at medtage en beskrivelse af hvornår PTSD kunne anerkendes uden for fortegnelsen.
9. Under punkt 5 i de almindelige bemærkninger i afsnittet om, at loven medfører samme retsvirkninger som erstatning m.v. efter arbejdsskadesikringsloven i forhold til anden lovgivning kan det overvejes at anføre, "herunder fradrag for udbetaling af ydelser efter sociallovgivningen".
10. I bemærkningerne til § 2 er det anført, at der ikke kan ske anerkendelse efter særloven, hvis der bl.a. er klare konkurrerende årsager til sygdommen. Betyder det en genindførelse af hovedårsagslæren i relation til anerkendelse af sygdomme efter særloven - i modsætning til anerkendelse efter arbejdsskadesikringslovene?
11. Bemærkningerne til § 3 afsluttes med "prøve relevante sager". Ordet "prøve" kunne overvejes udskiftet med ordet "viderebehandle".
12. Til § 6, hvorefter det er beskrevet, at der ikke tilkendes erstatning fra før et tidspunkt, hvor arbejdsskaden er anmeldt. Man kunne tilføje "eller før tidspunktet for anmodningen om genoptagelse". Det kunne ligeledes overvejes, at beskrive den aktuelle retstilstand for hvilket tidspunkt der er afgørende for aldersreduktion for godtgørelse for varigt mén – både i henhold til ulykker og erhvervssygdomme.

Venlig hilsen

Mikael Kielberg
Konst. ankechef

Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring

Arbejdsskadestyrelsen

Att. Annemette Juul Jørgensen (ajj@ask.dk) og Preben Hansen (pkh@ask.dk)

15. november 201

Ref. nr.: AES 01-01

00030207

Oplys venligst ve

henvendels

Høringssvar til udkast til lovforslag om lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Under henvisning til høring af 4. november 2013 om ovennævnte udkast til lovforslag skal Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES) komme med følgende bemærkninger af teknisk og administrativ karakter.

Ad Anerkendelse og sagsbehandling m.v.

Det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, at lovforslaget skal ses som overbygning på arbejdsskadesikringsloven og giver mulighed for at anerkende sent diagnosticeret PTSD hos veteraner i tilfælde, hvor sagen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, da der mangler dokumentation for symptomdebut.

Det fremgår endvidere af forslag til § 3, at Arbejdsskadestyrelsen træffer en samlet afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven og denne lov. Endelig fremgår det af forslagets § 6, stk. 4, at Arbejdsskadestyrelsen udbetaler godtgørelse og erstatning efter loven, og at udgifterne i medfør af loven betales af staten, jf. forslag til § 7. AES forstår bestemmelsen således, at eventuelle sagsbehandlingsudgifter i Ankestyrelsen, der relaterer sig til afgørelser efter loven, også betales af staten.

Videre bemærkes, at AES i dette samspil mellem arbejdsskadesikringsloven og lovforslaget forstår udgiftsdelingen således, at AES betaler de sædvanlige udgifter til sagens behandling, som opstår under behandlingen efter arbejdsskadesikringsloven, men at eventuelle udgifter til nye speciallægeerklæringer, transportudgifter m.v., som omtalt i lovforslagets § 2, stk. 2, udbetales af Arbejdsskadestyrelsen og derved dækkes af staten. Det fremstår dog uklart, hvem der skal dække udgifter til nye speciallægeerklæringer m.v., såfremt sagen ender ud med en afvisning efter både arbejdsskadesikringsloven og lovforslaget.

AES savner i lovforslagets bemærkninger en beskrivelse af, hvordan processen imellem Arbejdsskadestyrelsen og AES i praksis skal være, når der optræder lægeerklæringer, transportudgifter m.v., fra både sagsbehandlingen efter arbejdsskadesikringsloven og efter dette lovforslag. I praksis vil der formentlig være tale om en parallel sagsbehandling, hvor både Arbejdsskadestyrelsen og AES skal håndtere hver deres dokumentation og udbetaling for lægeerklæringer og transportudgifter m.v. - i en og

Arbejdsmarkedet

Erhvervssygdomssikrin

Kongens Vænge

3400 Hillerø

Tlf.: 48 20 58 4

www.atp.d

CVR-nr.: 2116929

Telefontic

Man-tors: 8.00-16.0

Fredag: 8.00-15.3

samme sag.

Ad Ikrafttræden m.v.

Det fremgår af forslag til § 8, at loven træder i kraft efter offentliggørelse i Lovtidende, og har virkning for både sager, der tidligere har været behandlet i Arbejdsskadestyrelsen og for nye sager.

Det fremgår således af de almindelige bemærkninger, pkt. 5, at Arbejdsskadestyrelsen i forlængelse af lovforslaget forventer at ville anerkende cirka 100 sager, som på nuværende tidspunkt er afvist efter arbejdsskadesikringsloven. AES forventer, at AES ikke vil blive belastet med udgifter i forbindelse med sagsbehandlingen af de nævnte cirka 100 sager, idet AES allerede tidligere har afholdt udgifter i forbindelse med sagsbehandlingen i medfør arbejdsskadesikringsloven.

Videre fremgår det af samme bestemmelses stk. 2, at sager, der tidligere er anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen, men som af formelle grunde ikke er blevet realitetsbehandlet, kan behandles efter loven. AES forventer derfor tillige, at heller ikke udgifter forbundet med sådanne sager vil belaste AES, idet sagerne allerede er behandlet/afvist efter arbejdsskadesikringsloven og dermed alene vil kunne behandles efter dette lovforslag.

Venlig hilsen

Christina Schøn

Nr.: 963.04-14-10

Dato.: 14-11-2013

(Bedes anført ved henvendelser)

skt

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Høringsvar vedrørende lovforslag om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Centralforeningen for Ståmpersonel (CS) finder det fremsendte lovforslag angående erstatning til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion positivt.

Efter flere år hvor det har været tydeligt, at danske veteraner ikke har kunnet få anerkendelse og erstatning for PTSD efter en eller flere udsendelser, er der kommet et forslag som på flere områder forsøger at løse problemet. Der er fundet en løsning som CS finder positiv og et stort skridt i den rigtige retning for de danske veteraner, herunder at man også har sørget for at personkredsen omfatter efterladte.

Det undrer dog CS, at man ikke har fundet det afgørende at udvide personkredsen således, at personer udsendt på lignende vilkår som Forsvarets ansatte og i mange tilfælde til samme missionsområde er omfattet. Herunder tænkes især på politifolk udsendt under Justitsministeriets ressort.

Derudover har man i bemærkningerne til lovforslaget § 2 stk. 3, nævnt at " ..vil det fremover være tilstrækkeligt til at dokumentere, at sygdommen er konstateret inden for få år." Ved en sådan formulering har man igen lavet en begrænsning, som CS finder kan have stor negativ betydning for vores veteraners mulighed for at få anerkendt en sent diagnosticeret PTSD.

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kelds Plads 11
2100 København Ø

Høring over forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreakti- on

DA har den 4. november 2013 modtaget ovennævnte udkast til lovforslag.

18. november 2013
LSB

DA har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Dok ID: 30029

DA har noteret, at lovforslaget er en opfølgning på Folketingets vedtagelse nr. 57 af 23. april 2013. Formålet med loven er at etablere en særlig erstatningsordning for krigsveteraner, der kan anerkende de sager, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) ikke har kunnet eller kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, fordi kravene til dokumentation for sygdomsdebut ikke er opfyldt.

DA kan tilslutte sig lovforslagets intentioner og det forhold, at loven alene omfatter krigsveteraner, og at der lægges vægt på præcise diagnosekriterier efter WHO's diagnosesystem ICD-10, hvilket betyder, at kravene til eksponering er uændrede. DA vil i den forbindelse foreslå, at belastningens karakter også medtages i selve lovtæksten og ikke alene i bemærkningerne, som henviser til erhvervs sygdomslistens krav til eksponering.

Med henvisning til Erhvervs sygdomsudvalgets nuværende praksis er det DA's vurdering, at lovforslaget indebærer, at diagnosen depression ikke kan anerkendes sammen med anerkendelse af sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion det vil sige med debut mere end 6 måneder efter eksponeringen, som er WHO's definition af ICD-10 diagnose for PTSD. DA vil derfor foreslå, at det fremgår af lovbemærkningerne, at WHO's diagnosesystem ICD-10 indebærer, at depression ikke kan anerkendes sammen med sent posttraumatisk belastningsreaktion.

DA har noteret, at lovforslaget skal ses som en overbygning på arbejdsskadesikringsloven og giver mulighed for at anerkende sent diagnosticeret PTSD hos krigsveteraner i tilfælde, hvor sagen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, da der mangler dokumentation for sygdomsdebut.

DA skal bemærke, at dette i sig selv udelukker en vurdering af de eventuelle konkurrerende faktorer og sygdomsdebut, som i dag behandles i Erhvervssygdomsudvalget i forbindelse med anerkendelse. Det medfører, at sagsbehandlingen i Erhvervssygdomsudvalget i bedste fald bliver summarisk, da særlovens bestemmelser til dokumentation udelukker en vurdering af dette.

For at opretholde Erhvervssygdomsudvalgets nuværende praksis og retningslinjer finder DA det derfor nødvendigt at præcisere i lovtæksten, at Erhvervssygdomsudvalget fortsat skal behandle sagerne efter bestemmelserne i arbejdsskadesikringsloven for så vidt angår beviskravet om, at sygdommen må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.

DA kan tilslutte sig, at der med særloven er taget stilling til, at de lempede kriterier for dokumentation af sygdomsdebut alene gælder krigsveteraner. DA har hermed noteret sig, at denne lempede praksis ikke kan overføres til det egentlige arbejdsskadesystem.

DA har noteret, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at forslaget ikke har økonomiske konsekvenser for de private arbejdsgivere, idet staten betaler udgifter til erstatning efter denne særlov for krigsveteraner og udgifter til den del af administrationen i Arbejdsskadestyrelsen og i Ankestyrelsen, der vedrører sagens behandling efter denne lov.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Sign. Lena Søby

Arbejdsskadestyrelsen, jnr. 2013-0009422

16-11-2013

Sag nr. 13/2182

Dokumentnr.

Malene Bett Vestergaard
sen

Tel. 35298243

E-mail: Mvs@regioner.c

Høringssvar

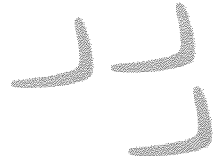
Arbejdsskadestyrelsen har den 4. november 2013 sendt udkast til forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion i høring.

Danske Regioner anerkender baggrunden for og formålet med forslaget og de særlige omstændigheder, der gør sig gældende for denne persongruppe.

Danske Regioner har derfor ikke bemærkninger i anledning af det fremsendte forslaget til lov om erstatning.

Med venlig hilsen

Malene Vestergaard Sørensen

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

Sendt til ajj@ask.dk og pkh@ask.dk

18. november 2013

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2013-112-0265
Sagsbehandler
Kasper Frederiksen
Direkte 3319 3235

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

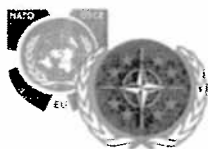
Ved e-mail af 4. november 2013 har Arbejdsskadestyrelsen fremsendt ovennævnte udkast til lovforslag og anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger.

Udkastet giver ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til at komme med bemærkninger.

Dette brev sendes også til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Kasper Frederiksen

De Blå Baretter

Danmarks Internationale Veteran Organisation

Protector H.K.H. Prins Joachim

Vordingborg den 12. november 2013

Til

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 1
Postboks 3000
2100 København Ø

Emne:

Høringssvar til udkast til lovforslag om erstatning til veteraner med sent diagnosticeret belastningsreaktion.

Danmarks Internationale Veteran Organisation, De Blå Baretter skal hermed fremsætte høringssvar i fortsættelse af Arbejdsskadestyrelsens skrivelse af 4. november 2013 j. nr. 2013-0009422 til udkast til lovforslag om erstatning til Veteraner med sent diagnosticeret belastningsreaktion.

De Blå Baretter har med glæde konstateret, at der med det foreliggende lovudkast synes løst et alvorligt problem for en del af Danmarks veteraner. Det forudsættes, at udsendt personel fra Beredskabsstyrelsen også er dækket af loven, da dette personel hører under Forsvarsministeriet. I forhold til personel henhørende under Forsvarsministeriets område kan vi anbefale lovforslaget i dets nuværende form.

Vi har imidlertid bemærket, at polititjenestemænd ikke er omfattet af loven i de tilfælde, hvor de udsendes til tjeneste i de i §1 stk. 2 nævnte opgaver, under ansættelse under Justitsministeriets område og ikke Forsvarsministeriets.

Da vi er vidende om, at der også i denne gruppe er personer som pådrager sig posttraumatisk belastningsreaktion, og hvor reaktionen i lighed med mange militært ansattes først erkendes efter et langt tidsforløb, skal vi anbefale at loven også kommer til at gælde for denne gruppe.

Med venlig hilsen

Bjarne Hesselberg
Landsformand

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

ajj@ask.dk; pkh@ask.dk

15. november 2013

Høring over udkast til lovforslag om lov om erstatning mv. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

DOK. NR.:
FAID-6-18578
SAG. NR.:
FAID-6-4430
HJS

Arbejdsskadestyrelsen har i brev af 4. d.m. sendt udkast til lovforslag om lov om erstatning mv. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) med anmodning om vore eventuelle bemærkninger.

Det fremgår, at formålet er at etablere en særlig erstatningsordning, der kan samle op på sager, hvor sygdommen PTSD ikke har kunnet eller kan anerkendes efter arbejdsskadessikringsloven, fordi kravene til dokumentation for sygdomsdebut ikke er opfyldt.

Det fremgår desuden af lovforslaget, at det omfatter etablering af en særlig erstatnings- og godtgørelsesordning for veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion samt deres efterladte. Det fremgår endvidere, at veteraner defineres ved, at de mindst én gang har været udsendt til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende humanitære og andre lignende opgaver, og at de er blevet udsendt som led i ansættelse på Forsvarsministeriets område.

FA forudsætter på grundlag af § 1 i lovudkastet, at den foreslåede erstatnings- og godtgørelsesordning ikke vil omfatte medarbejdere uden for Forsvarsministeriets område - og dermed ikke ansatte i private virksomheder, som på et sent tidspunkt udvikler PTSD efter traumatiske episoder under ansættelsen.

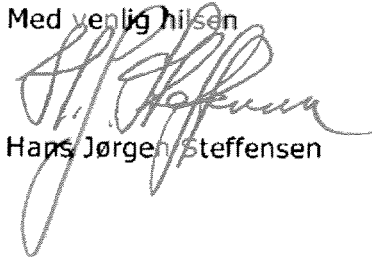
Vi har noteret os, at den foreslåede lov ifølge bemærkningerne til lovforslaget hverken har økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet, ligesom det fremgår, at "udgifter til erstatning og administration af denne lov finansieres af Forsvarsministeriet undtagen udgifter, der følger af tjenestemandspensionsloven". På den baggrund forudsætter vi, at finansieringen af erstatnings- og godtgørelsesordningen, samt administrationen af den, hverken helt eller delvis kan overvælttes på private virksomheder, herunder på forsikringspræmier for arbejdsulykker og erhvervs sygdomme.

Med hensyn til administration og behandling af sager efter den nye erstatningslov er der efter FA's opfattelse behov for at præcisere i bemærkningerne,

at omkostningerne oplysning og behandling af sager i Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen efter den nye erstatningslov, skal afholdes af staten.

Vi har endelig som en afgørende forudsætning, at behandlingen af sager efter den nye erstatningslov ikke må påvirke sagsbehandlingen i Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen af almindelige skadesager efter arbejdsskadesikringsloven, herunder sager om anmeldelse af psykiske sygdomme og lidelser som erhvervs sygdomme. Her må der i sagsbehandlingen stilles de samme dokumentationskrav som hidtil til fx diagnose, symptomdebut, sammenhæng mellem belastning i jobbet og udvikling af sygdom m.v.

Med venlig hilsen

Hans Jørgen Steffensen

Preben K. Hansen

Fra: Annemette Juul Jørgensen (ASK)

Sendt: 19. november 2013 09:55

Til: Preben K. Hansen

Emne: VS: Høring - udkast til lovforslag om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Fra: Folk & Sikkerhed [mailto:kontakt@folkogsikkerhed.dk]

Sendt: 19. november 2013 09:48

Til: Annemette Juul Jørgensen (ASK)

Emne: SV: Høring - udkast til lovforslag om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Kære Annemette Juul Jørgensen,

Hørings svar fra Folk & Sikkerhed – og undskyld en lille forsinkelse:

Folk & Sikkerhed (F&S) takker for muligheden for at kommentere på Forslag til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

F&S finder lovudkastet dækkende.

Det skal dog påpeges, at begrebet "veteran" dækker over personalegrupper, der ikke nødvendigvis er/har været udsendt i regi af Forsvaret.

Jf. regeringens egen definition er en veteran en person, der – som enkeltperson eller i en enhed – har været udsendt i mindst én international operation.

F&S skal derfor anbefale, at *alle* under begrebet veteran medtages, og at loven ikke alene knyttes til personale udsendt af Forsvarsministeriet, men til alle ministerier, der "producerer" veteraner.

F&S skal derfor foreslå, at §1, stk. 2 ændres til:

"Som veteraner forstås i denne lov personer, som mindst én gang har været udsendt til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, og som er blevet udsendt som følge af en regerings -eller folketingsbeslutning".

Kontaktperson i Folk & Sikkerhed vedrørende høringssvar: Generalmajor Jan Brun Andersen, jan.brun@hotmail.com og mobil 40 26 05 92.

Med venlig hilsen

Ole Bennekou
generalsekretær

16. november 2013

Til Arbejdsskadestyrelsen

Emne **Bemærkninger til Udkast Forslag til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.**

Ref. ASK skr. J.nr. 2013-0009422 af 4. november 2013.

Fonden Danske Veteranhjem (FDV) takker for muligheden for at kommentere på udkast til lov om erstatning til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

FDV har i sit daglige virke tæt kontakt til en lang række veteraner, og desværre ofte veteraner, der lider af posttraumatiske belastninger. Såvel de, som de mange frivillige hilser loven velkommen, og er sikker på, at den vil lette hverdagen for mange veteraner, hvorfor loven hilses velkommen.

Om end langt, langt den største del af brugerne af veteranhjemmene har deres udspring i forsvaret, ser vi dog et antal veteraner, der ikke kommer fra forsvaret. Primært veteraner, der har været udsendt med politiet, men også nødhjælpschauffører m.v.

På veteranhjemmene tager vores virke og indsats udspring i den officielle definitionen af en veteran, og den begrænser sig således ikke til at støtte og hjælpe veteraner med udspring i forsvaret, men er rette mod alle, der kommer ind under begrebet veteran.

FDV skal ligeledes påpege, at der på Danmark Monument for International indsats er medtaget en række veteraner, der ikke har været udsendt i regi af forsvaret, men personer, der kommer ind under begrebet veteran.

FDV finder derfor ikke lovudkastets §1, stk. 2 dækkende for, hvem der burde komme ind under loven, idet den kun medtager personer udsendt i regi af forsvaret.

Lovudkastets §1, stk. 2 bør derfor justeres/tilrettes således det medtager alle, der har været udsendt af "det officielle" Danmark, altså udsendt ifølge en regerings- eller folketingsbeslutning.

Med venlig hilsen

Jan Brun Andersen

Arbejdsskadestyrelsen
Annemette Juul Jørgensen og Preben Hansen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Sendt e-mail til ajj@ask.dk og pkh@ask.dk

Høringsvar om udkast til forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret PTSD

Forsikring & Pension har den 4. november 2013 modtaget ovennævnte udkast til lovforslag i høring.

Forsikring & Pension kan generelt støtte intentionerne og indholdet i lovforslaget, som har til formål at lette krigsveteranernes vej til erstatning. Forsikring & Pension har derfor heller ikke bemærkninger til den konkrete udformning af udkastet til lovforslag.

Forsikring & Pension har med afsæt i udkastet til de almindelige bemærkninger til lovforslaget på side 4 i høringsfasen været i dialog med Arbejdsskadestyrelsen om rækkevidden af den ændrede praksis for anerkendelse af PTSD på erhvervssygdomsområdet i forhold til arbejdsskadesikringens ulykkesdel.

Forsikring & Pension har forstået Arbejdsskadestyrelsen således, at den ændrede praksis for anerkendelse af PTSD på erhvervssygdomsområdet fremover også finder anvendelse i relation til arbejdsulykkerne. Det betyder, at diagnosen PTSD fremover på ulykkesdelen også omfatter tilfælde af såkaldt forsinket PTSD, hvor de fulde symptomer godt kan vise sig i op til et par år efter påvirkningen, blot der er konstateret ét eller flere brosymptomer i den nærmeste tid efter påvirkningen.

Forsikring & Pension har endvidere forstået, at det er Arbejdsskadestyrelsens vurdering, at denne ændring vil få meget begrænset økonomisk betydning i relation til arbejdsulykkerne, idet der ikke er lagt op til ændringer af principperne for erstatningsudmålingen for psykiske skader i forhold til mén og erhvervsevnetab, som fortsat vil ske på grundlag af de konkret foreliggende symptomer i den enkelte sag.

Forsikring & Pension skal anmode om en bekræftelse på, at Arbejdsskadestyrelsen er enig i den anførte gengivelse af drøftelserne med styrelsen.

Med venlig hilsen
Claus Tønnesen

15.11.2013

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Claus Tønnesen
Juridisk rådgiver
Dir. 41 91 90 47
ct@forsikringogpension.dk

Vores ref. CT
Sagsnr. GES-2013-003
DokID 329582

Brancheorganisation
for forsikringsselskaber
og pensionskasser

Erstatningsordning for veteraner

FTF anerkender det behov veteranerne har for en ordning. FTF finder det imidlertid stærk problematisk, at regeringen med forslaget introducerer stillingsbetegnelse som en afgørende faktor for om en skade kan anerkendes. Traumatiserende hændelser af samme art bør behandles ens. FTF opfordrer derfor regeringen til at tilrette forslaget, således at også andre faggrupper og diagnoser omfattes af de nye dokumentationskrav.

FTF har modtaget lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion i høring og har følgende bemærkninger:

Samlet set mener FTF:

- At lovforslaget bør indrettes, således at de objektive krav, der kendes fra arbejdsskadelovgivningen opretholdes, således at personer udsat for samme hændelse og samme dokumentationsvanskeligheder stilles lige uanset om der er tale om soldater, politifolk, brandfolk eller andre faggrupper.
- At regeringen bør overveje, hvorvidt andre diagnoser end PTSD, bør kunne anerkendes med samme lave krav til dokumentationsniveauet for symptomdebut, som der i lovforslaget lægges op til for PTSD. Herunder særligt PTSD delayed onset, personlighedsændring efter katastrofeoplevelse og depression.

Generelle bemærkninger:

Positivt med ordning for veteraner

FTF mener, at det er positivt, at der er fundet en løsning for de veteraner, som i dag har følger efter udsendelse tilbage i 1990'erne. Denne gruppe har været udsat for helt særlige belastninger kombineret med, at der desværre gennem mange år ikke har været tilstrækkelig fokus på de behov, som hjemvendte soldater mv. naturligt har, herunder en generelt mangelfuld screening af udsendte soldater mv. Det er derfor vanskeligt for denne gruppe at doku-

mentere tidlige symptomer på PTSD eller PTSD delayed onset indenfor tidsgrænserne i forhold til Erhvervs sygdomsfortegnelsen.

Særlovgivning for enkelte faggrupper ikke løsningen

Grundlæggende finder FTF, at det ikke er hensigtsmæssigt at indrette særordninger i forbindelse med arbejdsskadesystemet, som stiller varierende krav til dokumentation eller belastning for særlige faggrupper. Systematikken i Erhvervs sygdomsfortegnelsen er bygget op over diagnose og belastning og er neutralt i forhold til faggrupper. Det er FTF's ønske, at denne systematik opretholdes, idet FTF mener at politiske ønsker om særordninger mv. meget let kan føre til en vilkårlighed, der på længere sigt kan være til skade for de mindre stærke grupper i samfundet.

Belastningen bør være afgørende for anerkendelsen

Idet FTF anerkender, at der med veteranerne er tale om en gruppe, som har været udsat for alvorlige traumer og en gruppe, som har haft sociale udfordringer i forbindelse med hjemkomsten til Danmark, mener FTF, at det er problematisk at en række andre grupper med lignende belastninger fortsat er henvist til at løfte dokumentationskravet i lov om arbejdsskadesikring. Sygeplejersker, bioanalytikere og andre faggrupper udsendt i forbindelse med nødhjælpsarbejde er ikke dækket af ordningen på trods af, at disse mennesker oplever belastninger som truer både andres og deres eget liv og er på linje med de belastninger, veteranerne har været udsat for under udsendelse.

Her ud over er det efter FTF's vurdering ikke rimeligt, at politifolk, som har været involveret i de meget voldsomme aktioner omkring 18. maj 1993, BZ bevægelsen i 1980'erne og aktioner på Christiania, fortsat skal kunne dokumentere henvendelser hos lægen med symptomer på PTSD i fuldt omfang inden for 6 mdr. eller ca. 1-2 år efter traumet for at få anerkendt PTSD eller PTSD delayed onset. For politifolkene involveret i disse aktioner gælder samme problematik omkring manglende screening og debriefinger, som for de hjemvendte soldater. Det er derfor i disse tilfælde forbundet med samme vanskeligheder at dokumentere tidlige symptomer som hos hjemvendte soldater.

Den foreslåede ordning medfører således allerede inden implementeringen en vilkårlighed og en indbygget urimelighed i forhold til faggrupper, der i forhold til såvel belastning, som symptomer og dokumentationsvanskeligheder kan sammenlignes fuldt ud med soldaterne. Loven bør derfor naturligt også omfatte andre faggrupper, der har været udsat for sådanne særligt traumatiserende hændelser og har udviklet samme symptomer med videre.

Samlet finder FTF det uhensigtsmæssigt at bryde med systematikken i arbejdsskadelovgivningen. FTF finder det dog særligt problematisk, at regeringen med lovgivningen tilgodeser en

helt særlig gruppe, derfor er det FTF's holdning at lovforslaget bør indrettes, således at de objektive krav, der kendes fra arbejdsskadelovgivningen opretholdes således, at personer udsat for samme hændelse og samme dokumentations vanskeligheder stilles lige uanset om der er tale om soldater, politifolk, brandfolk eller andre faggrupper.

Dækker ikke alle relevante psykiske diagnoser

I lovforslaget er der fokuseret på PTSD som den eneste diagnose, der kan anerkendes efter ordningen. Denne smalle løsning er efter FTF's vurdering ikke tilstrækkelig, hvis regeringen vil være sikker på at hjælpe alle de veteraner, der er kommet i klemme i forhold til dokumentationskravene i arbejdsskadelovgivningen.

Det fremgår ikke klart af lovforslagets bemærkninger om forslaget udelukkende dækker PTSD eller om PTSD delayed onset, hvor nogle symptomer opstår inden for 6 måneder, men hvor PTSD opstår i sin fulde form i løbet af længere tid, også er omfattet. Det bør præciseres, at ordningen ikke kun dækker sent diagnosticeret PTSD, men også sent diagnosticeret PTSD med sen symptomdebut. Dette bør tydeliggøres i bemærkningerne.

Det er naturligt, at det er PTSD, der er i fokus, da praksis omkring denne sygdom har særligt rigide krav omkring tidmæssig sammenhæng, og da sygdommen er på Erhvervssygdomsfortegnelsen. Det er dog kendt og dokumenteret, at traumatiske begivenheder af katastrofe lignende karakter ofte kan være årsag til udvikling af andre psykiske lidelser end PTSD. Diagnoser som personlighedsændring efter katastrofeoplevelse (F62.0) og depression (F32 og 33) er blot eksempler på dette. Disse diagnoser anerkendes i dag i Erhvervssygdomsudvalget efter lov om arbejdsskadesikring §7, stk. 1, nr. 2., om arbejdet særlige art. For disse sager kræves ligeledes dokumentation for tidsmæssig sammenhæng for symptomdebut og traumat. Kravene til dokumentationsniveauet for symptomer i tidsmæssig sammenhæng med udsættelsen er efter praksis i Erhvervssygdomsudvalget på linje med kravene til dokumentationen for anerkendelse af PTSD efter Erhvervssygdomsfortegnelsen. Da det absolut ikke er givet, at det er PTSD en veteran eller andre udvikler som følge af udsendelse til krigszoner eller lignende, er det FTF's indstilling, at regeringen bør overveje, hvorvidt andre diagnoser end PTSD, bør kunne anerkendes med samme lave krav til dokumentationsniveauet for symptomdebut, som der i lovforslaget lægges op til for PTSD.

Konkrete bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget § 1, lovforslagets side 9 at, " Ansættelsesforholdet vil typisk bestå i en ansættelse indenfor Forsvarsministeriets ressort, herunder for eksempel Beredskabsstyrelsen, Forsvarets Efterretningstjeneste m.v., men kan også være en ansættelse, hvor personen udlånes til forsvaret." FTF finder, at det er helt uacceptabelt og usagligt, at eksempelvis politifolk udsendt under Rigspolitiet-Justitsministeriets ressort, som er

udsat for samme traumer, som veteranerne, ikke er omfattet af ordningen, blot fordi de er udsendt af en anden arbejdsgiver under staten. FTF er opmærksom på at finansieringen af forslaget sker fra Forsvarets budget. Økonomien bør dog ikke være styrende for, hvem der kan få anerkendt sammenlignelige skader.

Preben K. Hansen

Fra: Carl Henning G. Johnsen [Carl@hod.dk]
Sendt: 18. november 2013 09:09
Til: Annemette Juul Jørgensen (ASK); Preben K. Hansen
Emne: Høringssvar vedrørende lovforslag om lov om erstatning m.v. til veteraner
Vedhæftede filer: image001.jpg

I fortsættelse af Arbejdsskadestyrelsens skrivelse j.nr. 2013-0009422 af 4. november 2013 afgiver Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD) hermed sine bemærkninger.

Indledningsvis skal HOD udtrykke tilfredshed med at lovforslaget i det hele taget er fremsat, idet en stor gruppe veteraner hidtil har måttet se sine forsøg på anerkendelse af PTSD blive afvist. Der har dog været en del drøftelser, tidligere, om det betimelige i, at der laves særlove på området. HOD skal derfor opfordre til, at også andre grupper af statsansatte, der lige som soldater udsættes for meget belastende situationer, også medtages i lovforslaget. Der tænkes her på ansatte fra politiet, udenrigsministeriet m.fl.

Substantielt i forhold til lovforslaget skal HOD pege på det u hensigtsmæssige i, at det af § 2, stk. 2 fremgår, at kun lægelige oplysninger i sagen – og en undersøgelse af veteranen – kan indgå i en ny psykiatrisk speciallægeerklæring. Det må i enhver henseende være mest korrekt, at alle oplysninger indgår i vurderingen, og altså ikke kun lægelige, idet fx vidneudsagn og anden dokumentation må udgøre et lige så validt grundlag at træffe beslutning på.

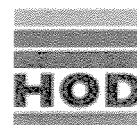
Eksempelvis er der situationer, hvor en veteran har begået selvmord uden der tidligere er udfærdiget lægelige oplysninger, der kan understøtte en PTSD diagnose. I sådanne situationer må Arbejdsskadestyrelsen pålægges at vurdere på baggrund af flere vidneudsagn.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Med venlig hilsen

Carl Henning G. Johnsen
Konsulent
Mob. 2163 3646

Hovedorganisationen af Officerer i Danmark - +45 3315 0233
Olof Palmes Gade 10 - DK-2100 København Ø - www.hod.dk

Preben K. Hansen

Fra: Annemette Juul Jørgensen**Sendt:** 11. november 2013 09:07**Til:** Preben K. Hansen**Emne:** VS: Høring - udkast til lovforslag om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktionTil orientering /ajj

Fra: HPRD [mailto:hprd@hprd.dk]**Sendt:** 8. november 2013 16:49**Til:** Annemette Juul Jørgensen**Cc:** Jan Hjortshøj - HPRD**Emne:** SV: Høring - udkast til lovforslag om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Hovedorganisationen for Personel af Reserven i Danmark (HPRD) skal hermed bekræfte modtagelsen af udkast til lovforslag om erstatning mv. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

Foreningen har ingen bemærkninger til lovforslaget, men finder, at det på god vis opfylder et længe næret ønske om mulighed for at kunne give erstatning til disse personer.

Med venlig hilsen

Hovedorganisationen for Personel af Reserven i Danmark

Peter H. Lynard
Sekretariatschef

Telefon: 3314 1601

Fax: 3314 3667

E-mail: mail@hprd.dk

Fra: Annemette Juul Jørgensen [mailto:ajj@ask.dk]**Sendt:** Monday, November 04, 2013 1:25 PM**Til:** samfund@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; ast@ast.dk; pote@atp.dk; avs-slagelse@stofanet.dk; ckr@eogs.dk; cs@cs.dk; Co10@skaf-net.dk; info@cfu-net.dk; da@da.dk; dfl@dfi.dk; dj@journalistforbundet.dk; regioner@regioner.dk; dt@datatilsynet.dk; formand@blaabaretter.dk; fa@fanet.dk; kontakt@folkogsikkerhed.dk; jan.brun@hotmail.com; fp@forsikringogpension.dk; fce@fce.dk; fpt@mil.dk; flo-stk@mail.tele.dk; fko@fmil.dk; ftf@ftf.dk; hk@hk.dk; hod@hod.dk; HPRD; hkkf@hkkf.dk; ida@ida.dk; kto@kto.dk; kl@kl.dk; formand-krigsveteran.dk@hotmail.com; kaf@kaf.dk; pol.sekr@krifa.dk; lederne@lederne.dk; inga.lund@turbopost.dk; lap@lap.dk; lo@lo.dk; lc@skaf-net.dk; oao@oaoa.dk; soldaterlegatet@soldaterlegatet.dk; kontakt@ssop.dk**Cc:** Preben K. Hansen; Tor Even Münter; Helle Klostergaard Christensen; FMN-MBA Bastrup, Martin; FMN-ELI Lippert, Eva; Jakob Heltoft; Mette Rude**Emne:** Høring - udkast til lovforslag om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Til alle på vedhæftede høringsliste

Arbejdsskadestyrelsen skal hermed anmode om bemærkninger til vedlagte udkast til forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

Som det fremgår af høringsbrevet anmodes om bemærkninger senest mandag den 18. november kl. 12.

Lovforslaget er tillige lagt på Høringsportalen.

Venlig hilsen

Annemette Juul Jørgensen

Specialkonsulent

Internationalt og politisk sekretariat (IPS)

Arbejdsskadestyrelsen

Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

Tlf.nr. 7220 6202
E-mail: ajj@ask.dk

Nr. 061.00-00018

Dato 15. november 2013

Til:
Arbejdsskadestyrelsen

Høringssvar til udkast til forslag til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

HKKF har følgende bemærkninger til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion som er sendt i ekstern høring den 4. november 2013 med svarfrist 18. november 2013.

Generelle bemærkninger

Indledningsvis finder HKKF det positivt, at det nu bliver muligt for flere veteraner, at få anerkendt den psykiske skade, de har pådraget sig i forbindelse med deres internationale tjeneste. Samtidig skal der ikke herske tvivl om, at HKKF hellere havde set, at målet var nået gennem en mere individuel og konkret sagsbehandling af de enkelte sager end en særlov.

Det er HKKF's opfattelse, at særloven alene tilgodeser veteraner med PTSD uden lægelig dokumentation for symptomdebut indenfor 6 måneder til 1-2 år. Det vil sige sager, hvor der efter arbejdsskadesikringsloven alene afvises på manglende dokumentation for symptomdebut. Veteraner med andre psykiske sygdomme/belastningsreaktioner end PTSD og/eller andre mangler i form af belastningernes karakter og konkurrerende årsager, vil derfor ikke opleve en forbedring af det administrative forløb i henholdsvis Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen.

Det forekommer samtidig besynderligt, at diagnosticeret PTSD er en betingelse for at komme ind under særloven, når veteranen netop ikke har fået stillet diagnosen efter de gældende kriterier og ej heller ikke efter den udvidede adgang til anerkendelse af "forsinket" PTSD.

Det er derfor HKKF's opfattelse, at særloven kun løser et begrænset problem for en relativt begrænset gruppe af veteraner. Det er samtidig vores vurdering, at dette problem alene er opstået som følge af en meget standardiseret administrativ praksis fra Arbejdsskadestyrelsens side – kravet om udelukkende at anvende samtidige lægelige oplysninger som dokumentation for symptomdebut. Se i øvrigt nedenfor.

Konkrete bemærkninger

Under bemærkninger til lovforslaget, almindelige bemærkninger, pkt. 3 beskrives gældende ret, herunder gældende praksis.

HKKF er helt på det rene med, at det af Ankestyrelsens principafgørelse fra marts 2009 fremgår, at symptomerne på PTSD skal være fuldt ud tilstede inden for 6 måneder fra belastningen, og at diagnosen ikke kan stilles, hvis ikke alle de diagnostiske krav til sygdommen er opfyldt. HKKF er også på det rene med, at Arbejdsskadestyrelsen skal

efterleve de principper, der meldes ud fra Ankestyrelsen. Principafgørelsen fra marts 2009 siger dog ikke noget om, hvordan symptomerne skal dokumenteres eller hvad der skal til, for at der er tilvejebragt tilstrækkelig sandsynlighed for, at symptomerne har været til stede inden for 6 måneder fra belastningen ophørte – nu få år efter belastningen ophørte.

Arbejdsskadestyrelsen har valgt at lægge vægt på, om skadelidte har opsøgt læge eller anden sundhedsfaglig behandler indenfor "tidsfristen". HKKF er enige med Arbejdsskadestyrelsen i, at lægelig dokumentation er god dokumentation, men som vi gentagne gange har gjort opmærksom på, er der stort set ingen veteraner, der er gået til lægen i forbindelse med symptomdebut. Som en forudsætning for anerkendelse af en psykisk sygdom stilles der således krav om en usædvanlig adfærd. Det giver simpelthen ikke mening.

Det er helt uforståeligt for os, at Arbejdsskadestyrelsen ikke vil/kan foretage en konkret og individuel vurdering af de enkelte sagers konkrete omstændigheder og på den baggrund afgøre, om der er tilvejebragt tilstrækkelig sandsynlighed for symptomer.

Arbejdsskadestyrelsen kan jo godt i andre sager håndtere at stille forskellige krav til, hvornår der kan forventes lægelig dokumentation for en given skade. Er der tale om et åbent benbrud, vil man jo helt naturligt forvente, at skadelidte søger læge med det samme. Er der derimod tale om en lænderygskade, vil man kunne acceptere, at skadelidte går nogen tid med smerterne i håb om, at de går over af sig selv, hvorfor det ikke er en hindring for anerkendelse, at der går nogen tid fra skaden sker, til skaden er lægeligt dokumenteret.

Når det gælder veteraners sager om psykisk skade er der også brug for, at kravene til dokumentation tilpasses den adfærd, der er forventelig af de tilskadekomne. Det er således nødvendigt, at der opstilles nogle saglige kriterier, der i mangel af "god lægelig dokumentation", kan danne grundlag for en vurdering af, hvornår det er sandsynligt, at symptomerne opstod. Både for så vidt angår sager om PTSD som sager om andre psykiske skader, der er opstået i forbindelse med en udsendelse.

Hvis indførelsen af særloven betyder, at der samtidig fastlægges en administrativ praksis, hvor der ensidigt fokuseres på samtidig lægelig dokumentation for symptomdebut, og princippet om den frie bevisbedømmelse dermed tilsidesættes, vil det få meget alvorlige og uheldige konsekvenser for veteraners og for den sags skyld andre faggruppers mulighed for at rejse krav efter arbejdsskadesikringsloven og dermed deres retssikkerhed. Det kommer til at betyde, at de veteraner og andre, hvis psykiske sygdom i øvrigt ikke opfylder de gældende kriterier for diagnosen PTSD, vil få langt sværere ved at få anerkendt deres sager.

Særloven bliver således et tiltag, der måske nok letter adgangen til anerkendelse af psykiske skader for en mindre gruppe veteraner, men til gengæld gør det langt sværere for de øvrige veteraner og andre at få en fair og kvalitativ behandling af deres psykiske skader.

Med venlig hilsen

Flemming D. Vinther
Forbundsformand

KOMMUNALE TJENESTEMÆND
OG OVERENSKOMSTANSATTE
LØNGANGSTRÆDE 25, 1
1468 KØBENHAVN K
TLF. 33 11 97 00 - FAX 33 11 97 07
www.kto.dk - E-mail: kto@kto.dk

Arbejdsskadestyrelsen
E-mail: ajj@ask.dk, og pkh@ask.dk

Sagsnr.: 3177.140
EA/l sj
Direkte tlf.nr.: 3347 0615
6. november 2013

Vedr.: Høring over udkast til lovforslag om lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

KTO har ved e-mail 4. november 2013 modtaget ovenstående i høring med frist for eventuelle bemærkninger den 18. november 2013

KTO har ikke bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, idet det skønnes, at ændringerne ikke har løn- og ansættelsesmæssige konsekvenser for ansatte i kommuner og regioner.

KTO henviser til eventuelle høringssvar fra LO, FTF og Akademikerne samt fra KTO's medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Helle Basse

Eva Agerlin

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

Att.:

Annemette Juul Jørgensen, ajj@ask.dk

Preben Hansen, pkh@ask.dk

Svar på høring over udkast til forslag til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

KL har den 4. november 2013 modtaget ovennævnte udkast til lovforslag med anmodning om eventuelle bemærkninger senest den 18. november 2013, kl. 12.

Som svar på denne høring skal KL bemærke følgende:

KL lægger afgørende vægt på, at anerkendelse af arbejdsskader og tilkendelse af erstatning for arbejdsskader baseres på solid viden om sammenhæng mellem en skadelig påvirkning (eksponering) i arbejdet og den anmeldte skade eller sygdom, at der er en klar dokumentation for både eksponering og skade eller sygdom – herunder at der dokumenteres en klar tidsmæssig sammenhæng eksponering og skade eller sygdom – samt at mulige konkurrerende årsager belyses og vurderes i alle sager.

KL konstaterer, at det foreliggende lovforslag er en opfølgning på Folketingets vedtagelse nr. 57 af 23. april 2013, som blev vedtaget med tilslutning af alle Folketingets partier.

Med den foreslåede lov etableres en særlig erstatningsordning for veteraner, således at også de sager kan anerkendes, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) ikke har kunnet eller kan anerkendes efter arbejdsskadelovens almindelige bestemmelser, fordi kravene til dokumentation ikke er opfyldt. Der er således tale om en lempelse i forhold til dokumentation for sygdomsdebut, men ikke i forhold til dokumentation for selv sygdommen (diagnosen). Lempelsen er afgrænset til veteraner, som nærmere defineret i lovens formålsbestemmelser.

Den 16. november 2013

Sags ID: SAG-2013-06935

Dok.ID: 1772638

PMP@kl.dk

Direkte 3370 3819

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side |1/2

KL forstår lovforslaget således, at det er afgrænset til sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD), således at øvrige sygdomme (diagnoser) behandles efter arbejdsskadelovens almindelige regler.

KL kan tilslutte sig lovforslagets intentioner om at skabe en særlig erstatningsordning for veteraner med psykiske skader, som de pågældende har pådraget sig under udsendelse til opgaver som beskrevet i lovens formålsbestemmelse.

KL lægger i den forbindelse vægt på, at der er tale om en overbygning på arbejdsskadeloven begrundet i de særlige eksponeringer, veteraner kan have været udsat for, og de særlige forhold, der kan gøre sig gældende for veteraner, der vender hjem med psykiske skader efter deres udsendelse. Loven berører således ikke arbejdsskadelovens principper og praksis i forhold til andre, der anmelder en mulig arbejdsskade.

KL noterer sig, at det af forslagens bemærkninger fremgår, at forslaget ikke har kommunaløkonomiske konsekvenser. Der er dog ikke taget stilling til eventuelle afledte konsekvenser i forhold til øvrig social lovgivning.

Det bemærkes, at det inden for den korte høringsfrist ikke har været muligt at forelægge sagen politisk, hvorfor der tages forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringen.

Med venlig hilsen

Preben Meier Pedersen

Landsorganisationen i Danmark
Danish Confederation of Trade Unions

Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000
Fax 3524 6300
E-mail lo@lo.dk

Arbejdsskadestyrelsen
ajj@ask.dk, pkh@ask.dk

Sagsnr. 13-3134
Vores ref. LRI/PSC
Deres ref.

Den 18. november 2013

Høringssvar vedrørende udkast forslag til Lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

LO har følgende bemærkninger til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion som er i høring med svarfrist 18. november 2013.

Generelle bemærkninger

LO finder det positivt, at der nu er fundet en løsning for veteranerne som tager udgangspunkt i de særlige belastninger og vanskeligheder med hensyn til dokumentation af sygdommen, som veteranerne har været udsat for.

Betydningen for andre faggrupper

Når det er sagt finder LO det problematisk, at forslaget introducerer en ”knopskydning”, hvor stillingsbetegnelsen er en afgørende faktor for om en skade kan anerkendes.

Principielt finder LO det således ikke hensigtsmæssigt at indføre særordninger i forbindelse med arbejdsskadesystemet, som stiller varierende krav til dokumentation eller belastning for særlige faggrupper.

Traumatiserede hændelser af samme art bør som udgangspunkt behandles ens, uanset hvilket arbejde man har svarende til gældende retstilstand i arbejdsskadesikringsloven. Her er systematikken i Erhvervs sygdomsfortegnelsen bygget op over diagnose og belastning og er neutralt i forhold til faggrupper.

Det er LO's ønske, at denne systematik opretholdes i videst muligt omfang, idet ønsker om særordninger mv. meget let kan føre til en vilkårlighed, der på sigt kan være til skade for de mindre stærke grupper i samfundet.

LO anerkender, at der med veteranerne er tale om en gruppe, som har været udsat for alvorlige traumer og en gruppe, som har haft sociale udfordringer i forbindelse med hjemkomsten til Danmark. Men det er problematisk, at en række andre grupper med

lignende belastninger fortsat er henvist til at løfte en tungere lægelig bevisbyrde, jf. den administrative praksis i forhold til lov om arbejdsskadesikring.

Således vil andre faggrupper – udsendt af andre ressortområder end i forbindelse med nødhjælpsarbejde, ikke være dækket af ordningen på trods af, at disse kan opleve belastninger som truer både andre og deres eget liv og er på linje med de belastninger veteranerne har været udsat for under udsendelse.

Tilsvarende kan der også inden for Danmarks grænser opstå sammenlignelige katastrofelignende situationer i, hvor skadelidtes og de som forestår hjælp og debriefing mv. heller ikke er opmærksomme på dokumentationskravene i arbejdsskadesikringsloven. Efter administrativ praksis skal andre end veteranerne altså fortsat kunne dokumentere henvendelser hos lægen med symptomer på PTSD i fuldt omfang inden for 6 mdr. eller ca. 1-2 år efter traumet for at få anerkendt PTSD eller PTSD - delayed onset. Det vil sige betydeligt krav til dokumentation for sygdommen og dens opståen, herunder krav til lægelig dokumentation.

Den foreslåede ordning medfører således en urimelighed i forhold til andre faggrupper, der i forhold til såvel belastning, som symptomer og dokumentationsvanskeligheder kan sammenlignes med soldaterne.

Samlet finder LO det således principielt uhensigtsmæssigt at bryde med systematikken i arbejdsskadesikringsloven. Det bør være sådan, at personer udsat for samme belastning og samme dokumentationsvanskeligheder stilles lige uanset om der er tale om soldater, redningsfolk, brandfolk, politifolk, socialpædagoger eller andre faggrupper, der i forbindelse med deres arbejde oplever voldsomme og livstruende situationer.

Konkrete bemærkninger

1. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget § 1, lovforslagets side 9, at, ”Ansættelsesforholdet vil typisk bestå i en ansættelse indenfor Forsvarsministeriets ressort, herunder for eksempel Beredskabsstyrelsen, Forsvarets Efterretnings-tjeneste m.v., men kan også være en ansættelse, hvor personen udlånes til forsvarret.” LO finder det usagligt, at eksempelvis faggrupper udsendt under andre ressortområder end Forsvarsministeriet, ikke er omfattet af ordningen, blot fordi de er udsendt af en anden arbejdsgiver under Staten.
2. Særloven vil, hvis den gennemføres med det foreliggende indhold, have et forholdsvis snævert anvendelsesområde, da den alene finder anvendelse på
 - sygdommen PTSD
 - når afvisningen udelukkende er sket med henvisning til manglende dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastning og sygdomsdebut og dermed,
 - skal alle øvrige betingelser for at anerkende PTSD være opfyldt (belastningernes karakter, symptomernes karakter m.m.)

Hvis disse nævnte betingelser er opfyldt, kan der ske anerkendelse efter særloven, hvis det af en speciallægeerklæring fremgår, at veteranen *lider af PTSD, og at*

sygdommen sandsynligvis er opstået i tilknytning til veteranens udsendelse, jf. § 2, stk. 1, nr. 3. Det uddybes i bemærkningerne med, at det forudsætter, at det findes sandsynligt, at sygdommen er opstået i *tidsmæssig sammenhæng*, uden at speciallægen tilsyneladende skal finde det sandsynligt, at sygdommen er opstået inden for en bestemt tidsfrist. Anvendelse af ”*i tilknytning*” i lovteksten og ”*tidsmæssig sammenhæng*” i bemærkningerne kan efterlade en vis usikkerhed om, hvad der vil være det afgørende for anerkendelse. Den usikkerhed bør fjernes.

3. Konsekvensen af forslaget og bemærkningerne til loven kan desværre blive – formentlig utilsigtet – at de anmeldte PTSD-sygdomme, der er og fortsat bliver afvist af andre grunde end på manglende dokumentation for tidsmæssig sammenhæng, bliver endnu sværere at få anerkendt. Det samme gælder andre psykiske sygdomme end PTSD.

Derfor bør der rettes op på den beskrivelse der, under de almindelige bemærkninger pkt. 3 om ”gældende ret”, er medtaget om myndighedernes krav til bevis/dokumentation. Beskrivelsen er efter vores opfattelse ikke er korrekt rent juridisk.

I afsnittet beskrives det, hvordan myndighederne har forvaltet reglerne frem til nu. Men det er netop denne administrative praksis omkring dokumentationskrav, som er kritiseret i bl.a. en rapport til Soldaterlegatet. Denne kritik ændrer særloven ikke på, og det er en administrativ praksis, som domstolene ikke har haft lejlighed til at godkende/ acceptere. Det er LO's opfattelse, at man ikke kan udelukke, at domstolene i disse sager vil foretage en langt mere fri bevisvurdering og derfor tillægge forklaringer ikke kun fra veteranen selv, men også fra familie, kollegaer og venner bevisværdi, når det skal afgøres, om der har været symptomdebut inden for 6 måneder.

Det der beskrives i bemærkningerne er således ikke udtryk for gældende ret, men alene gældende administrativ praksis. Hvis dette står uimodsagt hen, vil det med tiden fremstå som om det var gældende ret, og så vil veteraner og andre med psykiske sygdomme få vanskeligere ved at komme igennem med anerkendelse af andre sygdomme end PTSD. Myndighederne vil med andre ord formodes at argumentere med, at Folketinget har godkendt beskrivelsen af ”gældende ret” i og med, at de ikke har fundet anledning til at foreslå andre ændringer for anerkendelse af psykiske sygdomme.

Det har også den konsekvens, at det fremstår som om særloven ”giver” mere til veteranerne end reelt er tilfældet. Det skyldes, at en andel af veteranerne ved en anden bevisvurdering og en mere fyldestgørende oplysning af sagerne, også efter de almindelige regler, ville have opnået anerkendelse. Endelig kan det få den konsekvens, at Arbejdsskadestyrelsen vil undlade at oplyse sagerne bedre, da de med særloven får blåstemplet deres administration.

Med venlig hilsen

Lizette Risgaard

Vedrørende høring omkring erstatning, til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

1. Vi ser det som dybt problematisk at forslaget kun omhandler personale, der har været udsendt som led i ansættelse på forsvarsministeriets område. At man i den forbindelse til side sætter andre persongrupper som ligeledes kan komme ud for en oplevelse som kan give samme problematikker, vi kan nævne nødhjælpsarbejder som også kommer derned og yder hjælp, de ser og oplever også ting som de burde have været foruden. Hvor skal de tilsidesættes for deres indsats og den negative udfald oplevelse kan give på sigt, hvorfor skal de ikke anerkendes. Hvis man skal gå hel i detaljer kan man også påpege andre grupper som bliver overset her, brandmænd, og politifolk, dette kan ramme alle, det spørger ikke om status og erhverv.
2. Vi kan have en yderlig bekymring, om den optimistiske vurdering omkring sager. Der var 26 000 soldater udsendt i perioden 1992 til 2007 og ud af denne gruppe er der vurderet at op mod 10-15 % det vil sige 2500-3000 veteraner med psykiske men. Undersøgelse fra Norge viser det er op til en tredje del der har psykiske problemer efter udsendelse. Der er mange som ikke har søgt da der tidligere var en begrænsningsperiode på 6 måneder, en stor anerkendelse for den er afskaffet. Vores bekymring er, når der kommer flere sager end beregnet, hvad vil der så ske, vil de blive afvist igen, eller vil loven atter blive ændret.

Venlig hilsen

Jon Gislason

Krigsveteraner & Pårørende

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø

Att: Annemette Juul Jørgensen og Preben Hansen

København
den 15. november 2013

Høringssvar til lovforslag om lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Arbejdsskadestyrelsen har den 4. november 2013 bedt om bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Lederne har noteret sig, at formålet med lovforslaget er at etablere en særlig erstatningsordning for veteraner, der kan samle op på de sager, hvor sygdommen posttraumatisk belastningsreaktion ikke har kunnet/kan anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven, fordi kravene til dokumentation for sygdomsdebut ikke er opfyldt.

Lederne har i øvrigt ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Lars Andersen

Lederne

Vermlandsgade 65
2300 København S

Telefon 3283 3283
Telefax 3283 3284

www.lederne.dk

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø
(fremsendes elektronisk)

Journalnr. 2013-00990
15. november 2013
CO/FO

Vedrørende høring over udkast til forslag om lov om erstatning til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion

Politiforbundet er blevet gjort bekendt med, at udkast til forslag til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion er sendt i høring til en række organisationer.

Det er derfor med stor forundring og nogen frustration, at Politiforbundet ikke er at finde på denne høringsliste. Politiforbundet har, i lighed med Forsvaret, været stærkt repræsenteret på internationale missioner med de formål, som anført under lovens § 1. Mange nuværende og tidligere politiansatte har således nøjagtigt de samme "problemtyper", som nævnes i lovforslaget vedrørende veteranerne ved Forsvaret.

Politiforbundet er helt enig i hensigten med dette lovforslag, men finder det dog stærkt problematisk, at regeringen med lovforslaget lægger sig fast på et snævert anvendelsesområde. Traumatiserende hændelser bør behandles ens og ikke efter, hvorvidt den faktiske ansættelse er/har været under det ene eller det andet ministerium.

Politiforbundet kan endvidere oplyse, at forbundet på møde d. 17. november 2010 om "politiets internationale udsendelser" med baggrund i den på dette tidspunkt af regeringen netop vedtagne "Veteranpolitik" spurgte om, hvorvidt politiet var omfattet. Rigspolitiet oplyste, at man i foråret 2010 var blevet kontaktet af Forsvarsministeriet med spørgsmål om, hvorvidt politiet ønskede at indgå i og blive omfattet af den af regeringen vedtagne "Veteranpolitik".

Rigspolitiet havde dog på dette tidspunkt meddelt Forsvarsministeriet, at man ikke umiddelbart ønskede at blive omfattet med baggrund i blandt andet forskellene i ansættelsesformerne for personalet i politiet kontra i Forsvaret. Rigspolitiet havde dog fulgt arbejdet "på sidelinjen", og fandt således, at politifolk i deres nuværende ansættelse fuldt ud var sikret med samme vilkår som "veteraner".

Spørgsmålet fra Forsvarsministeriet var naturligvis aktualiseret af, at politiet har haft personale udsendt i mange af de samme områder, som Forsvaret, og i disse særlige missionsområder (Eks. Ex-Jugoslavien, Irak, Afghanistan) arbejdet tæt sammen med Forsvaret – senest i forbindelse med indsatsen i Afghanistan. Samtidigt har et større antal politifolk i forbindelse med disse udsendelser pådraget sig PTSD, som er sent diagnosticeret.

Med baggrund heri finder Politiforbundet med henvisning til bemærkningerne til § 2 i udkastet til lovforslaget det stærkt utilfredsstillende, at tidligere udsendte politifolk ikke er omfattet forslaget.

Politiforbundet skal derfor opfordre Arbejdsskadestyrelsen til at ændre lovforslaget således, at politiansatte og andre faggrupper, som ikke er ansat under Forsvarsministeriets område, omfattes af lovforslaget, således at de pågældende kan sikres på samme vilkår som "veteraner".

For så vidt angår lovforslagets indhold i øvrigt kan det oplyses, at Politiforbundet tilslutter sig høringssvarene fra FTF og Centralforeningen for Stampersonel.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Claus Oxfeldt
Forbundsformand

Arbejdsskadestyrelsen

Sendt pr. mail

18. november 2013

Sagsnr.:
KH 8023909

Jurist:
Karsten Høj
kh@elmer-adv.dk

Sekretær:
Malene Kaaber Otto
3367 6762
mo@elmer-adv.dk

Høring over udkast til lovforslag om lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

Soldaterlegatet er tilfreds med, at der nu fremsættes lovforslag til opfyldelse af Folketingets beslutning af 23. april 2013 (nr. 57) således, at de veteraner, der i forvejen har ventet meget længe på en afslutning af deres arbejdsskadesag, får en afgørelse af, om de har ret til erstatning.

1. Overordnede bemærkninger

Det er dog samtidig Soldaterlegatets helt principielle opfattelse, at det – også for veteranerne – havde været langt at foretrække, hvis adgangen til arbejdsskadeerstatning var tilsagt dem efter de gældende regler i arbejdsskadesikringsloven, eventuelt suppleret med en lempelse af den administrative praksis for, hvilke krav til bevis for f.eks. sygdomsdebut, der stilles.

Det har været og er fortsat Soldaterlegatets opfattelse, at soldater, der sendes i krig og bliver syge af det, skal have erstatning efter samme regler, som andre, der bliver syge af deres arbejde. Der skal selvsagt administrativt tages hensyn til de særlige bevisproblemer, som veteranerne har både i forhold til at kunne dokumentere de belastninger, som har været udsat for – ofte mange år tilbage – og for de vanskeligheder, der er forbundet med at dokumentere sygdomsdebut. Når der som her er tale om psykisk sygdom, kan man ikke stille samme krav til lægekontakt som ved fysiske skader.

Det levner de gældende regler imidlertid også mulighed for, og Soldaterlegatet anerkender derfor ikke den beskrivelse af "gældende ret efter arbejdsskadesikringsloven", som lovudkastet indeholder, og som er forudsætningen for, at

Peter Breum (H)
Søren Kjær Jensen (H)
Jacob Goldschmidt (H)
Karsten Høj (H)
Gert Willerslev (H)
Jesper Rossau Jensen (H)
Heidi Bloch (H)
Joachim Faber-Rod (L)
Julie Krag-Juel-Vind-Frijs (L)
Birgitte Filtenborg
Filip Augustin Hansen
Asger Segel
Nikolaj Nielsen
Kira Kolby Christensen
Anne Signora Toft
Louise Gefke Nielsen (adv.fm.)
Gry Krarup Kristiansson (adv.fm.)
Mie Andersen (adv.fm.)
Tine Marie Andersen (adv.fm.)

ELMER & PARTNERE
ST. KONGENSGADE 23
BAGHUSET
1264 KØBENHAVN K
TELEFON 33 67 67 67
TELEFAX 33 67 67 50

WWW.ELMER-ADV.DK

ADVOKATAKTIESELSKAB
CVR.NR. 26 09 55 65
KLIENTKONTO: 8075-1384910

det er nødvendigt med en særlov. Det bliver uddybet nærmere nedenfor under pkt. 4.

2. Særloven vil kun komme en bestemt gruppe af veteranerne til gode

Der er tale om en meget snæver lov. Det er i bemærkningerne angivet, at det forventes, at der vil blive anerkendt 100 sager nu og derefter 20 sager årligt. Den omfatter alene sygdommen PTSD og alene de sager, der er afvist med den begrundelse, at der ikke er dokumentation for tidsmæssig sammenhæng, jf. § 2, stk. 1 nr. 1) og 2).

Er den anmeldte psykiske sygdom (eventuelt også) afvist af anden grund; det kan være på grund af manglende dokumentation for de belastninger, som veteranen har været udsat for, eller fordi en eller flere af de øvrige diagnosekriterier for PTSD ikke anses for opfyldt, gælder særloven ikke.

Særloven gælder således ikke det store antal veteraner, der lider af anden alvorlig psykisk sygdom end PTSD; det kan være svær depression, personlighedsændring, mere uspecifik belastningstilstand m.m. Soldaterlegatet er selvsagt opmærksom på, at Folketingsbeslutningen alene angår PTSD og et ønske om at lempe dokumentationskravene for sygdomsdebut for netop den psykiske sygdom. Men selv hvis det viser sig, at der sker anerkendelse af 100 sager nu, hvilket Soldaterlegatet er tvivlende overfor, vil der fortsat blive givet afslag på erstatning til ca. 300 veteraner, da det er oplyst, at Arbejdsskadestyrelsen har genoptaget ca. 400 sager.

3. Alle genoptagne veteransager skal genbehandles grundigt

Soldaterlegatet ønsker her at fremhæve, at Arbejdsskadestyrelsen må have pligt til at foretage en reel genbehandling af alle sager, der er forvaltningsretligt genoptaget og ikke kun af de sager, hvor der tidligere er anmeldt PTSD, og hvor afvisning af anerkendelse alene er sket med den begrundelse, at der ikke forelå den nødvendige dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem ophør af belastningerne og sygdomsdebut.

Sker det ikke, vil et meget stort antal veteraner fortsat stå tilbage med en oplevelse af, at deres sager ikke er blevet ordentligt oplyste, vurderede og afgjorte af myndighederne. Det vil føre til ny bølge af klagesager til Ankestyrelsen, hjemvisninger, genbehandlinger og i yderste konsekvens langstrakte retssager.

Det er Soldaterlegatets frygt, at den ensidige fokus på sygdommen PTSD og endda alene det ene af flere kriterier nemlig kravet om tidsmæssig sammenhæng betyder, at de mange veteraner, der lider af anden psykisk sygdom, med særloven bliver dårligere stillet end, hvis man i stedet eller i hvert fald samtidig med fremsættelse af særloven for PTSD havde sørget for, at alle sager bliver langt bedre oplyste, at bevisvurderingerne foretages juridisk korrekt, og at afgørelserne derfor i langt højere grad afspejler det resultat, som man kan forvente, at domstolene ville når frem til. Soldaterlegatet opfordrer derfor Arbejdsskadestyrelsen til at sikre, at alle genoptagne veteransager undergår en reel ny sagsbehandling, inden der træffes ny afgørelse i sagerne; uanset hvilken psykisk sygdom, der er anmeldt henholdsvis registreret.

4. Lovudkastes beskrivelse af "gældende ret" er ikke korrekt

Den beskrivelse af "gældende ret efter arbejdsskadesikringsloven" som fremgår af lovudkastet pkt. 3 er efter Soldaterlegatets opfattelse ikke korrekt på alle punkter. Det gælder særligt beskrivelsen af dokumentationskravene. Arbejdsskadestyrelsen oplyser, at der skal foreligge lægelig dokumentation for sygdomsdebut indenfor de første 6 måneder i form af henvendelse til læge, og at der ikke lægges vægt på oplysninger om sygdomstegn fra veteranen selv eller andre, når disse oplysninger ikke er understøttet af lægeerklæringer eller lignende.

Denne meget restriktive administrative praksis er ikke i overensstemmelse med almindeligt anerkendte juridiske principper for bevisvurderinger. Arbejdsskadestyrelsens praksis er heller ikke godkendt/accepteret af domstolene, og det er derfor ikke retvisende, når beskrivelsen af dokumentationskravene ophøjes til at være udtryk for "gældende ret". Det er udelukkende en beskrivelse af den administrative praksis, som Arbejdsskadestyrelsen har anvendt til nu. Det er netop den praksis, der har givet anledning til betydelig faglig kritik. Soldaterlegatet vil i denne forbindelse henvise til rapporten om "hjemvendte soldaters arbejdsskader", som Soldaterlegatet udgav i foråret 2013. På baggrund af en kvalitativ gennemgang af flere hundrede afgørelser, blev det bl.a. konkluderet, at mange sager er blevet afgjort på en alt for dårligt faktisk grundlag, at bevisvurderingerne er juridisk forkerte, og at Arbejdsskadestyrelsen i alt for ringe omfang har haft fokus på, om de anmeldte psykiske sygdomme kunne anerkendes efter reglerne for sygdomme, der ikke er optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen (altså andre psykiske sygdomme end PTSD).

Hvis de ca. 400 genoptagede sager og fremtidige sager ikke bliver behandlet bedre end bl.a. beskrevet i den nævnte rapport, vil veteranerne fortsat opleve, at de ikke får afgjort deres ret til erstatning på en sådan måde, at de vil finde afgørelserne rimelige og dermed acceptable. Det er i alles interesse, at der en gang for alle skabes tillid til de afgørelser, som Arbejdsskadestyrelsen træffer.

Soldaterlegatet efterlyser derfor, at det af de almindelige bemærkninger til lovforslaget enten i et særskilt afsnit eller under pkt. 3 om "gældende ret" også beskrives, hvilke administrative ændringer, der er eller bliver gennemført for, at sagsoplysningen bliver bedre, at almindelige principper for bevisvurdering helt generelt vil blive anvendt, og at der er eller bliver taget skridt til, at flere veteraner får deres sager vurderet i erhvervssygdomsudvalget med henblik vurdering af, om deres psykiske sygdom kan anerkendes "udenfor fortegnelsen".

5. Øvrige bemærkninger

Soldaterlegatet kan tilsluttes sig den foreslåede administration, hvor der træffes en samlet afgørelse, om der kan ske anerkendelse efter arbejdsskadesikringsloven, og hvis det ikke er tilfældet, at der samtidig træffes afgørelse om anerkendelse efter særloven.

Når det skal bedømmes, om der kan ske anerkendelse efter særloven, må det formodes, at der i de fleste sager, skal indhentes en psykiatrisk speciallægeerklæring, hvori der udtrykkeligt skal tages stilling til, om veteranen "lider af PTSD" og om sygdommen "sandsynligvis er opstået i tilknytning til

dennes udsendelse", jf. kravene i lovudkastet § 2, stk. 1, nr. 3). Soldaterlegatet skal opfordre til, at indhentelsen af disse formodningsvis mange psykiatriske speciallægeerklæring iværksættes hurtigst muligt.

I de almindelige bemærkninger er der anvendt en anden formulering end i selve lovteksten, da det der er angivet, at speciallægen skal udtale sig om sygdommen er opstået i "tidsmæssig sammenhæng" med ophør af belastningerne under udsendelsen. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis det præciseres nærmere, da en almindelig sproglig fortolkning må føre til, at "i tilknytning til" kan forstås bredere end "i tidsmæssig sammenhæng".

Soldaterlegatet har ikke bemærkninger til de øvrige administrative dele af lovudkastet om sagernes behandling, klageadgang m.m. Det er fornuftigt og hensigtsmæssigt, at udmåling, klage m.m. sker fuldt og helt efter de allerede gældende regler i arbejdsskadesikringsloven således, at man undgår at indføre andre regler for skader anerkendt efter særloven.

Med venlig hilsen

SOLDATERLEGATET

Thore Clausen
sekretariatschef

Karsten Høj
advokat

16. november 2013

Til Arbejdsskadestyrelsen

Støt Soldater og Pårørende (SSOP) takker for lejligheden til at kommentere udkast til lov om erstatning m.v. til veteraner med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion.

SSOP hilser loven velkommen og er sikker på, at den vil være til gavn og glæde for mange veteraner og deres pårørende.

Om end der fra SSOP ikke er udbetalt støtte til veteraner, der ikke har deres udspring i forsvaret, skal det dog påpeges, at lovteksten bør tage hensyn til, at der er veteraner der udsendes uden for forsvarets regi, og dermed er der veteraner/pårørende, der ikke vil være dækket af det fremsendte udkast.

Så enten er "overskriften" til lovforslaget ikke korrekt, idet udkastet kun dækker veteraner udsendte fra forsvaret eller SSOP skal foreslå, at lovudkastets §1, stk. 2 tilrettes, således at alle veteraner, uanset hvilket ministerium de måtte være udsendt af, er dækket af lovforslaget.

Med venlig hilsen

J. B. Andersen

Formand SSOP